

Plenarhandling

B9-0166/2024

8.3.2024

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av ett uttalande av vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik

i enlighet med artikel 132.2 i arbetsordningen

om närmare förbindelser mellan EU och Armenien och behovet av ett fredsavtal mellan Azerbajdzjan och Armenien
(2024/2580(RSP))

Nathalie Loiseau, Petras Auštrevičius, Fabio Massimo Castaldo, Bernard Guetta, Karen Melchior, Dragoș Pîslaru, María Soraya Rodríguez Ramos, Ramona Strugariu, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans
för Renew-gruppen

Europaparlamentets resolution om närmare förbindelser mellan EU och Armenien och behovet av ett fredsavtal mellan Azerbajdzjan och Armenien (2024/2580(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Armenien, Azerbajdzjan och situationen i Nagorno-Karabach,
- med beaktande av det omfattande och fördjupade partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Armenien, å andra sidan¹, som i alla delar trädde i kraft den 1 mars 2021,
- med beaktande av uttalandet av den 21 september 2023 från vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik om utvecklingen i Nagorno-Karabach och uttalandet av den 29 september 2023 från Europeiska utrikestjänstens talesperson om tvångsförflyttningen av människor från Nagorno-Karabach,
- med beaktande av uttalandet av den 4 oktober 2023 från den höga representanten om Armeniens ratificering av Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen,
- med beaktande av det gemensamma uttalandet av den 7 december 2023 från Azerbajdzjans presidentadministration och Armeniens premiärministers kansli,
- med beaktande av uttalandet av den 6 oktober 2022 efter mötet i Prag mellan Azerbajdzjans president Alijev, Armeniens premiärminister Pasjinjan, Frankrikes president Macron och Europeiska rådets ordförande Michel,
- med beaktande av FN-stadgan, Helsingforslutakten och Alma-Ataförklaringen av den 21 december 1991,
- med beaktande av det gemensamma arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 9 februari 2024 *Genomföranderapport om partnerskapet med Armenien* (SWD (2024) 0041),
- med beaktande av artikel 132.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Armenien har under de senaste åren genomgått stora politiska förändringar, med en regering som åtagit sig att säkerställa fungerande demokratiska institutioner och använda det omfattande och fördjupade partnerskapsavtalet mellan EU och Armenien (avtalet) som en mall för reformer för att modernisera landet, trots betydande utmaningar.

¹ EUT L 23, 26.1.2018, s. 4.

- B. Det finns ett ömsesidigt intresse mellan EU och Armenien och ett gemensamt engagemang för att stärka och fördjupa sina förbindelser på grundval av gemensamma värden.
- C. Den armeniska regeringen har gång på gång uttryckt sitt intresse för att närma sig EU. Europeiska rådet gav som svar på detta vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och kommissionen i uppdrag att undersöka hur samtliga aspekter av förbindelserna mellan EU och Armenien skulle kunna stärkas.
- D. Partnerskapsrådet EU–Armenien höll sitt femte möte den 13 februari 2024 och enades om en ny partnerskapsagenda mellan EU och Armenien, med mer ambitiösa gemensamma prioriteringar för samarbete på alla områden.
- E. I den nyligen offentliggjorda rapporten om genomförandet av partnerskapet beskrivs Armeniens framsteg i arbetet med att genomföra det omfattande och fördjupade partnerskapsavtalet, bland annat när det gäller att reformera rättsväsendet, bekämpa korruption, inrätta ett inrikesministerium och reformera Armeniens polisväsende, med stöd av EU.
- F. EU är fortfarande Armeniens viktigaste reformpartner och största biståndsgivare.
- G. Armenien uppvisar goda resultat inom ramen för den ekonomiska planen och investeringsplanen för det östliga partnerskapet, då nästan 500 miljoner euro i investeringar redan har mobiliserats i sektorer. Det kan handla om allt från stöd till små och medelstora företag till stöd för utbildning.
- H. I september 2023, efter en nio månaders lång olaglig blockad, tog Azerbajdzjan över Nagorno-Karabachs territorium med våld, vilket ledde till tvångsflyttning av 100 000 armenier som flydde till Armenien. EU gav humanitärt bistånd till människor som fördrivits från Nagorno-Karabach och aviserade nyligen ytterligare 5,5 miljoner euro i humanitärt bistånd. Den självutnämnda republiken Artsach upphörde att existera den 1 januari 2024, efter att dess myndigheter under tvång hade gått med på dess upplösning.
- I. Azerbajdzjan håller fortfarande ett antal armeniska soldater och civila fångslade, däribland medlemmar av regeringen i den tidigare självutnämnda republiken Artsach. Det finns bevis för att armeniskt kulturarv förstörs och att armeniska kyrkogårdar skändas av Azerbajdzjan i Nagorno-Karabach.
- J. Armenierna i Nagorno-Karabach förlorade egendom och tillhörigheter då de flydde undan Azerbajdzjans militärinsats och har inte kunnat återhämta sig sedan dess.
- K. I februari 2023 sjösatte EU sitt civila uppdrag i Armenien (Euma) med ett mandat som löper fram till februari 2025. Detta uppdrag har framför allt till uppgift att övervaka utvecklingen vid gränsen mellan Armenien och Azerbajdzjan, men kan endast göra det på den armeniska sidan, eftersom Azerbajdzjan vägrat att tillåta uppdraget på sin mark, trots att Euma bara är ett civilt och obehäpnat uppdrag. Azerbajdzjanska myndigheter och regeringskontrollerade medier har utsatt Euma för desinformation. I december 2023

enades rådet (utrikes frågor) om att öka Eumas närvaro på plats från 138 till 209 anställda.

- L. Armenien och Azerbajdzjan har inlett förhandlingar om ett fredsavtal mellan de två länderna, påbörjat en normalisering av deras förbindelser och en gränsdragning både före och efter det att Azerbajdzjan militärt tagit över Nagorno-Karabach, vilket stred mot Madridprinciperna från 2009 om att erkänna den territoriella integriteten, respektera självbestämmande och avstå från att använda våld. För att visa god vilja motsatte sig Armenien inte att COP29 hålls i Baku.
- M. Ett möte mellan Azerbajdzjans president Alijev och Armeniens premiärminister Pasjinjan ägde rum i München den 17 februari 2024, med Tysklands förbundskansler Scholz som värd, vilket ledde till en plan för ytterligare steg i fredsförhandlingarna.
- N. De båda parterna har emellertid fortfarande inte nått något fredsavtal och är oense på ett antal punkter, bland annat om öppnandet av transportlänkar och gränsdragnings- och demarkationslinjer. Azerbajdzjan kräver en korridor genom Armenien som förbinder det azerbajdzjanska fastlandet med landets exklav Nachitjevan, som ska kontrolleras av ryska gränstrupper utan armeniska tull- eller gränskontroller, och därmed utan hänsyn till Armeniens suveränitet. I Armeniens föreslagna ”Crossroads of Peace” ingår länkar mellan det azerbajdzjanska fastlandet och Nakhtjivan med armeniska gräns- och tullkontroller.
- O. Under tiden förblir säkerhetssituationen spänd, vilket incidenten den 13 februari 2024 är ett tydligt exempel på då fyra armeniska soldater dödades och en skadades av azerbajdzjansk artillerield i Armeniens södra Sjunikprovinsen. Den 15 februari 2024 förklarade Armeniens premiärminister Pasjinjan att det finns anledning till oro inför Azerbajdzjans planerade militära aktioner vars syfte är att trappa upp konflikten med risk för ett fullskaligt krig.
- P. Azerbajdzjans ledning fortsätter att göra irredentistiska uttalanden med hänvisning till Armeniens suveräna territorium. Sedan maj 2021 har den azerbajdzjanska armén vid flera tillfällen ockuperat olika delar, sammanlagt 170 km², av Armeniens suveräna territorium, i strid med tidigare åtaganden och trots pågående fredsförhandlingar. Armén vägrar att dra sig tillbaka och hänvisar till avsaknaden av demarkationslinjer vid gränsen som orsak.
- Q. Destabiliserande åtgärder med ursprung i Ryssland mot Armenien har pågått i flera år. Armeniens regering har visat prov på mod genom att vidta åtgärder såsom att inte längre delta i Fördragsorganisationen för kollektiv säkerhet och genom att ansluta sig till Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen. Många armenier har demonstrerat i Jerevan till minne av Aleksej Navalnyj.
- R. Frankrike har beslutat att öka sitt stöd till Armenien genom att ge militärt bistånd för att hjälpa Armenien i att reformera sin armé och avskräcka från nya militära aggressionshandlingar mot dess internationellt erkända territorium.
- S. Armenien har upprepade gånger bett EU låta landet omfattas av den europeiska fredsfaciliteten.

- T. EU har åtagit sig att främja en säker, stabil, fredlig och välmående region i Sydkaukasien som gynnar alla människor som bor där.
1. Europaparlamentet ser mycket positivt på och uppmuntrar den nya dynamiken i förbindelserna mellan EU och Armenien. Parlamentet efterlyser ett fortsatt genomförande av den nyligen överenskomna partnerskapsagendan mellan EU och Armenien, och betonar behovet av att aktivt driva och uppnå de ambitiösa gemensamma samarbetsprioriteringarna. Parlamentet anser att ett hållbart partnerskap mellan EU och Armenien är ett logiskt resultat av att Armenien har valt demokrati, rättsstatsprincipen, korruptionsbekämpning och respekt för den internationella regelbaserade ordningen.
 2. Europaparlamentet välkomnar Armeniens åtagande att genomföra avtalet och de framsteg som landet har gjort i genomförandet av färdplanen för detta avtal. Parlamentet välkomnar att den armeniska regeringen ser avtalet som en strategisk plan för centrala reformer i Armenien. Parlamentet lovordar Armenien för den omfattande reform- och demokratiseringsprocess som landet har genomfört under de senaste åren och således för att ha intagit en tät position vad gäller demokrati och kampen mot korruption i regionen. Parlamentet uppmanar partnerskapsrådet EU-Armenien att fortsätta sitt nära samarbete för att främja Armeniens pågående och framtida reformer.
 3. Europaparlamentet stödjer Armenien i dess fortsatta ansträngningar för att genomföra reformer och stärka demokratin, rättsstatsprincipen och en god samhällsstyrning. Parlamentet uppmanar Armenien att fortsätta samarbetet med EU i detta avseende, och uppmanar EU att öka stödet inom dessa områden, särskilt det tekniska stödet och utbytet av sakkunskap. Parlamentet uppmuntrar Armenien att aktivt delta i politiken för det östliga partnerskapet som ett sätt att främja goda grannförbindelser i Sydkaukasien.
 4. Europaparlamentet uppskattar Armeniens stöd till kandidatländer som Ukraina, Republiken Moldavien och Georgien. Om Armenien fortsätter på vägen mot varaktiga reformer som befäster demokratin och rättsstatsprincipen anser parlamentet att det skulle kunna leda till en förändringsfas i förbindelserna mellan EU och Armenien, om Armenien skulle vara intresserat av detta.
 5. Europaparlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att erkänna de framsteg som Armenien gjort under de senaste åren när det gäller att genomföra avtalen om viseringslättnader och återtagande och att inleda en dialog om viseringsliberalisering med Armenien för att stödja direkta personkontakter, och stärka de bilaterala banden.
 6. Europaparlamentet noterar att den bilaterala handeln mellan EU och Armenien har ökat under de senaste tio åren. Parlamentet uppmanar Armenien, EU och dess medlemsstater liksom europeiska företag och investerare att vidta nödvändiga åtgärder för att ytterligare stärka sina ekonomiska förbindelser och handelsförbindelser. Parlamentet lovordar den framgångsrika ekonomiska planen och investeringsplanen och uppmuntrar EU och Armenien att fortsätta att utnyttja både offentliga och privata investeringar för att främja en hållbar utveckling i Armenien.
 7. Europaparlamentet understryker det civila samhällets viktiga roll för att utforma och genomföra grundläggande reformer. Parlamentet uppmanar den armeniska regeringen att ytterligare stärka sitt samarbete med det civila samhällets organisationer. Parlamentet uppmanar EU:s delegation till Armenien och medlemsstaternas representationer i

Armenien att öka sitt stöd till det civila samhället och till människorättsförsvarens arbete.

8. Europaparlamentet är oroat över den oavbrutna ryska inblandningen, däribland desinformationskampanjer i Armenien, som riktar sig mot de armeniska myndigheterna och EU samt dess medlemsstater. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att samarbeta med de armeniska myndigheterna för att bekämpa utländsk skadlig inblandning, inbegripet desinformation.
9. Europaparlamentet lovordar det arbete som EU:s civila uppdrag i Armenien utför. Parlamentet välkomnar att Armenien är villigt att stödja uppdraget på sitt territorium. Parlamentet konstaterar att Azerbajdzjan fortsätter att vägra att acceptera EU-uppdragets närvaro på sin sida av gränsen och noterar Azerbajdzjans ständiga smutskastningskampanj mot Euma. Parlamentet beklagar djupt att ryska gränsvakter som är stationerade i Armenien hindrade Euma från att nå byn Nerkin Hand där fyra armeniska soldater nyligen dödades. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att ytterligare stärka Eumas mandat, utöka personalen och förlänga mandatets varaktighet.
10. Europaparlamentet fördömer den provocerande retorik som azerbajdzjanska tjänstemän har använt mot EU, dess medlemsstater, Euma och de armeniska myndigheterna. Parlamentet förväntar sig att EU och dess medlemsstater i sådana fall kallar upp azerbajdzjanska ambassadörer vars regelbundna uttalanden inte kan betraktas som ett godtagbart diplomatiskt beteende. Parlamentet fördömer skarpt Azerbajdzjans senaste försök att blanda sig i vissa EU-medlemsstaters nationella politik.
11. Europaparlamentet uppmanar EU att tillmötesgå Armeniens begäran om stöd via den europeiska fredsfaciliteten och att ge stöd till Armeniens militär. Parlamentet välkomnar de åtgärder som Frankrike vidtagit för att ge Armenien defensivt militärt stöd och uppmanar medlemsstaterna att överväga liknande initiativ.
12. Europaparlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att avsevärt öka sitt humanitära och ekonomiska bistånd till Armenien, som tar emot tiotusentals flyktingar från Nagorno-Karabach. Parlamentet välkomnar att EU ger ytterligare 5,5 miljoner euro i humanitärt bistånd. Parlamentet upprepar sin uppmaning till EU att bidra till att inrätta och finansiera stipendier för elever och studenter som anländer från Nagorno-Karabach.
13. Europaparlamentet uppmuntrar Armenien och Azerbajdzjan att vidta flera konstruktiva åtgärder i sina förhandlingar och att så snart som möjligt underteckna ett övergripande fredsavtal som bygger på erkännande av suveränitet, territoriell integritet och icke-våld. Parlamentet uppmuntrar och stöder ytterligare framsteg i den verksamhet som bedrivs av de azerbajdzjanska och armeniska gränsdragningskommissionerna för att slutföra gränsdragningsprocessen. Parlamentet uppmanar båda sidor att samarbeta för att slutföra minröjningsprocessen.
14. Europaparlamentet upprepar sitt stöd för både Azerbajdzjans och Armeniens suveränitet och territoriella integritet. Parlamentet upprepar sitt krav på Azerbajdzjan att dra tillbaka sina trupper från hela Armeniens suveräna territorium. Parlamentet avvisar och uttrycker sin djupa oro över azerbajdzjanska tjänstemäns irredentistiska och provocerande uttalanden som hotar Armeniens territoriella integritet och suveränitet.

Parlamentet uppmanar Azerbajdzjan att på nytt bekräfta sitt otvetydiga stöd för Armeniens territoriella integritet.

15. Europaparlamentet anser att om Azerbajdzjan inte drar sig tillbaka från Armeniens territorium eller om landet vidtar ytterligare militära åtgärder mot Armenien, bör EU omedelbart införa riktade sanktioner mot Azerbajdzjans beslutsfattare, inbegripet viseringsförbud, frysning av tillgångar och omprövning av gasimport från Azerbajdzjan.
16. Europaparlamentet uppmanar Turkiet, Pakistan och andra allierade i Azerbajdzjan att avstå från att underblåsa ett krigiskt beteende från Baku och att utöva sitt inflytande för att snabbt slutföra fredsförhandlingarna.
17. Europaparlamentet motsätter sig bestämt den ton som präglat några av de senaste uttalandena från kommissionens ledare och Europeiska rådet, där Azerbajdzjans president Alijev gratuleras för att ha blivit omvald utan att avsaknaden av demokrati i Azerbajdzjan nämns, vilket felaktigt får Azerbajdzjan att framstå som en pålitlig partner. Parlamentet bekräftar att dessa uttalanden inte återspeglar Europeiska unionens ståndpunkt och aldrig borde ha gjorts mot bakgrund av Azerbajdzjans etniska rensning i Nagorno-Karabach.
18. Europaparlamentet uppmanar Azerbajdzjan att frige och förbinda sig till en allmän amnesti för alla Nagorno-Karabachs invånare som gripits sedan den 19 september 2023, däribland tidigare tjänstemän från regionen och alla andra som greps före och efter den 19 september 2023 samt alla övriga armeniska krigsfångar.
19. Europaparlamentet uttrycker djup oro över frågan om bevarandet av det kulturella, religiösa och historiska arvet i Nagorno-Karabach efter Nagorno-Karabach-armeniernas massiva utvandring. Parlamentet uppmanar med kraft Azerbajdzjan att avstå från att fortsätta förstöra eller förändra det kulturella, religiösa eller historiska arvets ursprung i regionen och att i stället sträva efter att bevara, skydda och främja denna rika mångfald i enlighet med Unescos standarder, Internationella domstolens beslut av den 7 december 2021 och Azerbajdzjans internationella åtaganden. Parlamentet uppmanar med kraft Unesco att vidta omedelbara åtgärder för att bevara och skydda det hotade armeniska kulturarvet i Nagorno-Karabach. Parlamentet begär att samarbetet mellan Armenien och EU ska stärkas när det gäller övervakningen av Azerbajdzjans systematiska förstörelse av det armeniska kulturarvet (kyrkor, kloster, kyrkogårdar, monument, palats osv.), framför allt genom medverkan av EU:s satellitcentrum.
20. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, medlemsstaternas regeringar och parlament, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, Europarådet samt Armeniens och Azerbajdzjans presidenter, regeringar och parlament.